

ТЕХНОЛОГІЇ І МЕТОДИКИ АРХІТЕКТУРНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

УДК 721 021.23

Височин І.А.

Сумський державний аграрний університет

АНАЛІЗ АСПЕКТІВ СИТУАЦІЙНОСТІ В АРХІТЕКТУРІ ПІДЗЕМНОГО СЕРЕДОВИЩА

© Височин І.А., 2000

Проаналізовано аспекти ситуаційності в архітектурі підземного середовища.

Підставою для виявлення аспектів аналізу компонентів ситуаційності в архітектурі підземного середовища є працетоварний підхід, згідно з яким виділяються дві головні групи аспектів, які ширше розкривають поняття «Праця» та «Товар». Подібно до цієї – в роботі [1] «естетика», «функція», «матеріал», «робота» є головними елементами архітектури, які характеризують її і як специфічне виробництво, і як об'єкт споживання та віддзеркалюють конкретні матеріальні, духовні і соціально-економічні відношення людей у суспільстві.

“Естетика” віддзеркалює собою композиційний аспект, який аналізує компоненти ситуаційності в архітектурі підземного середовища на відповідність їхній змістовності, художньому рівню та духовним запитам громадськості. “Функція” – це є функціональний аспект архітектури, який передбачає аналіз компонентів ситуаційності в підземній архітектурі на взаємоузгодженість, цілісність їх внутрішнього змісту, що виражається, в основному, у вигляді ергономічній відповідності один одному їхніх соціально-технічних процесів і матеріально-просторових структур. Раціонально вирішена “функція” підземної будівлі повинна забезпечити людині, що експлуатує будівлю, психофізіологічні комфортні умови; вона оптимально враховує ергономічні та матеріально-конструктивні вирішення простору, а також раціональну орієнтацію людини в підземній будівлі. “Матеріал” визначає технічний аспект в архітектурі підземного середовища, що вимагає аналізу компонентів ситуаційності в архітектурі підземного середовища на відповідність технічним можливостям громадського виробництва та громадського споживання. “Робота” – це економічний аспект підземної архітектури, що вимагає аналізу компонентів ситуаційності в архітектурі підземного середовища на відповідність їх економічним вирішенням громадського виробництва і громадського споживання.

Враховуючи, що кожний із вище наведених компонентів ситуаційності в підземній архітектурі створюється та експлуатується як суспільно, так і індивідуально, то з боку цих обох взаємопов'язаних громадських інтересів та сил “громадськості” та “індивіду” – будь-який із названих аспектів: “естетика”, “матеріал”, “робота” (“функція” і “композиція”) може бути подвійно узагальнена:

- функціональний аспект (“психолого-ергономічним” і “соціально-психологічним”);
- “композиційний аспект (“ергономіко-композиційним” та “композиційно-матеріальним”);

- “технічний аспект” (“конструктивно-технологічним” та “матеріально-конструктивним”);

- “економічний аспект” (“організаційно-економічним” та “технологічно-організаційним”).

“Психолого-ергономічний аспект” вимагає розгляду компонентів ситуаційності в архітектурі підземного середовища як певних просторових психологічних структур, формуючих психологічний клімат і настрої людини засобами створення і сприйняття цілісних образних вирішень. Якщо аналізувати ергономічні, громадськозначимі властивості компонентів, то у даному випадку вони мають підлеглий характер, тому даний аналіз можна назвати “образним”.

“Соціально-психологічний аспект” вимагає, у першу чергу, розгляду компонентів ситуаційності в підземній архітектурі як необхідних соціально-просторових структур. Для конкретної людини психологічний комфорт у цьому випадку розглядається з боку підлеглості соціальному призначенню. Ось чому “соціально-психологічний аспект” аналізу можна досить умовно назвати “соціальним аналізом”.

З точки зору “ергономіко-композиційного аспекту” компоненти ситуаційності в архітектурі підземного середовища трактуються як ергономічно-просторові структури, зручні для створення в них ергономічного колективного комфорту. Проте вплив на окрему людину композиційних властивостей є вже другорядним предметом аналізу, що дозволяє назвати “ергономіко-композиційний аспект” аналізу умовно “ергономічним аналізом”.

Враховуючи “композиційно-матеріальний аспект” компоненти ситуаційності розглядаються в архітектурі як композиційні просторові структури, або структури композиційно гармонійні, завершені, що позитивно впливають на емоції людини за допомогою різних композиційних засобів, а питання доцільності громадських вирішень у даній ситуації вважаються досліджуваними. Тому “композиційно-матеріальний аспект” аналізу можна умовно назвати “композиційним аналізом”.

“Конструктивно-технологічний аспект” аналізу вимагає розгляду компонентів ситуаційності в підземній архітектурі як конструктивних матеріально-просторових структур, які в свою чергу забезпечують розробку психологічно та ергономічно значимих для людини композиційних і образних вирішень. Технології ж різних конструктивно-матеріальних вирішень теж вивчаються у цьому ж руслі, проте вони мають другорядний (підлеглий характер). Отже, “конструктивно-технологічний аспект” аналізу можна також умовно назвати “конструктивним аналізом”. “Матеріально-конструктивний аспект” аналізу потребує розгляду компонентів ситуаційності в архітектурі підземного середовища як матеріальних структур, які забезпечують розробку деяких ергономічних та соціальних вимог. Питання конструктивної реалізації, які іноді виникають при цьому, є другорядними – ось чому “матеріально-конструктивний аспект” аналізу умовно можна назвати (за його домінуючим змістом) “матеріальним аналізом”.

“Організаційно-економічний аспект” вимагає розгляду компонентів ситуаційності в підземній архітектурі як організаційних структур, які забезпечують реалізацію будь-яких технологічних вирішень, виходячи із конкретних можливостей громадськості, що дозволяє нам “організаційно-економічний аспект” аналізу назвати “організаційним аналізом”.

“Технологічно-організаційний аспект” вимагає розгляду компонентів ситуаційності в архітектурі підземного середовища як технологічних структур, які забезпечують реалізацію конструктивних та матеріальних аспектів вирішення, виходячи із конструктивних техніко-економічних можливостей, тому організаційні питання здійснення технології не є вирішальними і “технологічно-організаційні аспекти” аналізу умовно називаються “технічним аналізом”.

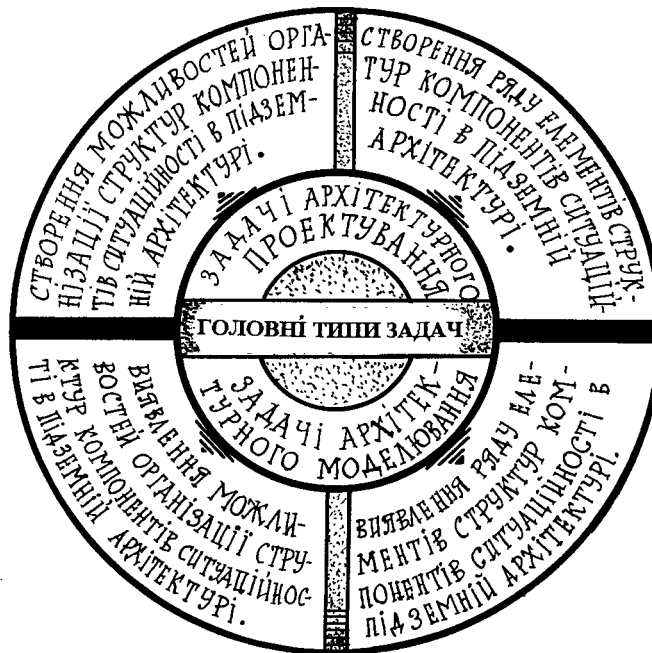
У цьому підпункті визначені дві групи аспектів аналізу компонентів ситуаційності в архітектурі підземного середовища: “функція” і “естетика”; “робота” і “матеріал”. Проте крім них існує ще група аспектів, яка віддзеркалює структурні відношення в середині компонентів ситуаційності та основні типи задач в підземній архітектурі. Оскільки “ділянка”, “об’єкт”, “процеси” теж мають певну просторову структуру, то їх можна уявити як системи, які організовані методом обмеженого набору елементів, зв’язаних між собою за особливими принципами. У такому разі ситуаційність в архітектурі підземного середовища змістовно обумовлює два основні типи задач, які виникають:

- у процесі архітектурного проектування;
- у процесі архітектурного моделювання.

До цих задач можна віднести:

1. Задачу виявлення (створення) принципів організації структур різних компонентів ситуаційності в підземній архітектурі;

2. Задачу виявлення (створення) необхідної кількості елементів для організації із них структур різних компонентів ситуаційності в підземній архітектурі [2] (див.рисунок).

Головні типи задач архітектури

Проте, крім архітектурних задач, які подані вище, до основних груп аспектів аналізу ситуаційності в підземній архітектурі можна віднести групи аспектів, які віддзеркалюють зовнішні і внутрішні зв’язки компонентів ситуаційності в архітектурі, внаслідок чого кожний компонент можна розглядати із трьох боків:

- морфологічного, що символізує внутрішню будову того або іншого параметра;
- екологічного, що взаємопов’язує один параметр з іншими;
- генетичного, що показує розвиток того чи іншого параметра.

Але й це ще не все: крім поданих вище аспектів аналізу підземної архітектури, можна виділити аспекти, які розкривають зміст підземної архітектури. У цьому випадку ставиться задача подати найбільш розповсюджені у наш час аспекти аналізу і на цьому прикладі показати багаточисельність і різноплановість підходів до змісту архітектури. Крім того,

кожний аспект має право на власну модель у підземній архітектурі, а відтак результати аспектного аналізу компонентів ситуаційності в архітектурі підземного середовища, у вигляді параметричних моделей, вже потім використовуються у процесі проектування.

1. Иванов К.А. Архитектура и общество: Автореф. дис. ... д-ра арх. – М., 1967. 2. Иконников А.В., Степанов Г.П. Основы архитектурной композиции. – М., 1971.

УДК 711.1

Габрель М.М.

НУ "Львівська політехніка", кафедра містобудування

ДО РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ "ЛЬВІВ – 2010". ПИТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ТА ПРАКТИКИ

© Габрель М.М., 2000

Департаментом економічної політики та ресурсів міської Ради під керівництвом його директора п. І. Федіва розроблено проект Стратегії розвитку Львова до 2010 року. Створена дорадча рада для доопрацювання запропонованого проекту. До її складу ввійшли вчені, державні службовці, керівники наукових та проектних інститутів – всього 30 осіб. Автор даної статті співпрацює з департаментом і також є членом названої дорадчої ради. В даній статті коротко аналізується розроблений проект, автор пропонує своє бачення такого документа з погляду архітектора-урбаніста. Актуальність ще й у тому, що розробка стратегічних планів є необхідною і для інших міст України. Отже, думки автора є потрібними справі збереження урбаністичного потенціалу, відродження та розвитку міст нашої держави.

Актуальність розробки такого документа в офіційному проекті обґрунтовується непереконливо. Таке обґрунтування принципове, оскільки вимагає певної мужності – визнання проблемних ситуацій, які загострилися в місті, факту спаду ефективності функціонування міських систем, окреслення причин цього спаду, зокрема і тих, що обумовлені невдалими реформами, бездарним управлінням і експериментами останніх років. Актуальність розробки Стратегії підтверджується гостротою проблем міста, поступовою втратою Львовом ролі регіонального наукового, культурного та промислового центру, необхідністю об'єднати зусилля для ефективного вирішення міських проблем, активізації заходів, які запропоновані в "Комплексній програмі збереження історичної за-будови м. Львова" (Постанова Кабінету Міністрів України № 1266 від 15 листопада 1997 р.) та в "Програмі державної підтримки комплексного розвитку м. Львова на 1998-2002 роки" (Постанова Кабінету Міністрів України № 1406 від 7 вересня 1998 р.), а також ефективної реалізації принципів сталого розвитку міст Європи, що викладені в Аалборгській Хартії 24 травня 1994 р.

Які завдання стоять перед розробниками Плану? **Вибір цілей** є відповідальною та інтелектуальною основою, оскільки їх невизначеність робить неможливим і прийняття ефективних рішень, а помилково задані цілі породжують помилкові стратегії. **Мета роботи** в офіційному документі окреслена як перетворення Львова в інтелектуальний та туристичний